

Paraules per la Pau

Full informatiu de la Coordinadora Tarragona Patrimoni de la Pau núm. 163 març 2015

Comença la campanya per canviar el nom del C/ Pau del Protectorat pel de C/ Josep Maria Yago i Suau

Materials per la pau

Amadeo López

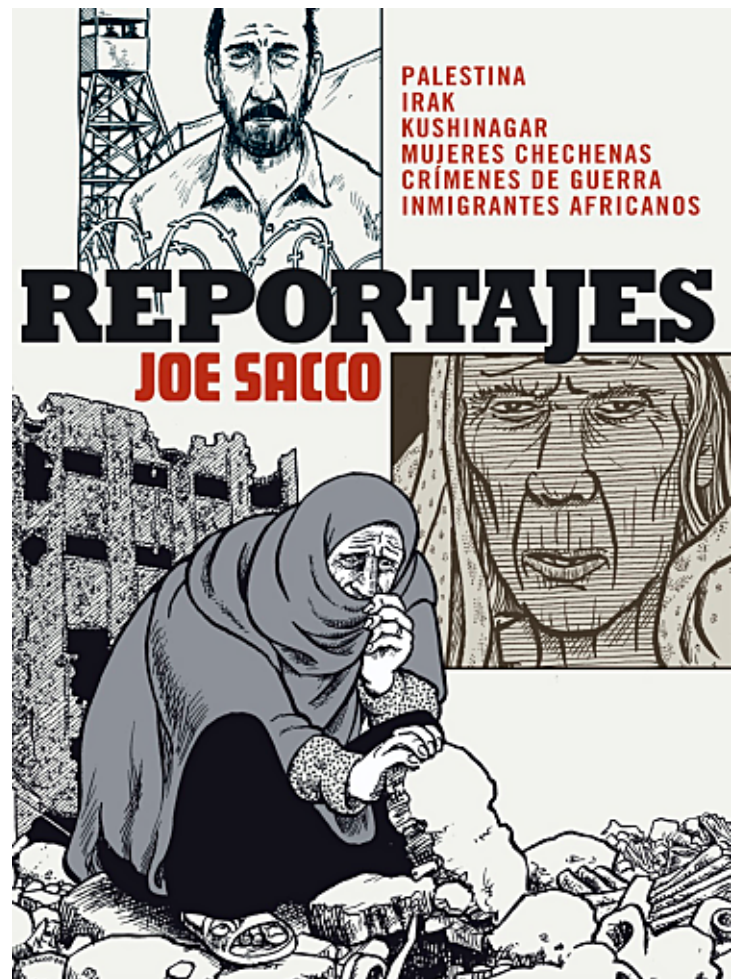
REPORTAJES

Joe Sacco

Reportajes convida a reflexionar sobre algunes de les principals problemàtiques mundials de finals del segle XX-principis del XXI, però sempre des d'un punt de vista molt humà. Per a això, assumptes tan dispersos com ho són el genocidi txetxè, la immigració subsahariana a Europa o la injustícia del sistema de castes indi focalitzat en la figura dels dàlits -per citar alguns exemples-, són tractats a partir d'històries reals explicades de primera mà pels seus protagonistes.

L'aprofundiment en forma de contextualització dels diversos conflictes va a càrrec de l'autor, qui no dubtarà a contrastar en tot moment les informacions amb les segones parts implicades. En definitiva, Reportajes és una espècie de portfoli que resumeix alguns dels principals treballs que Sacco ha publicat en premsa i revistes durant els últims anys. Ens trobem davant d'una obra que destaca pel seu dinamisme i varietat temàtica, però sense cap dubte, també pel seu exquisit rigor periodístic.

Edita: Mondadori, 2012
ISBN 9788439725114
196 pàgines

Per contactar amb la Coordinadora ens podeu trobar:

- cada 1r diumenge de mes a les 12h a Paraules per la Pau (Pl. de la Font, Tarragona)
- cada dilluns, a les 20h, a C/ Misser Sitges, 9
- enviant un email a tgnapau@tarragona.tinet.org
<http://tgnapau.blogspot.com>
- al Facebook: [tarragona patrimoni de la pau](https://www.facebook.com/tarragona.patrimoni.de.la.pau)
<http://issuu.com/tgnapau>

"Paraules per la Pau", publicació de la Coordinadora Tarragona Patrimoni de la Pau
D.L.: T-1274-2005

Equip de redacció i edició: Coordinadora Tarragona Patrimoni de la Pau.

Coordinació i maquetació: Equip R.A.

La redacció del full no es responsabilitza de l'opinió dels col·laboradors.

Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 2.5 Espanya

Sou lliure de: copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra i fer-ne obres derivades

Amb les condicions següents:

- Reconeixement. Heu de reconèixer els crèdits de l'obra de la manera especificada per l'autor o el licenciadore. Citant la procedència
- No comercial. No podeu utilitzar aquesta obra per a finalitats comercials.
- Compartir amb la mateixa llicència. Si altereu o transformeu aquesta obra, o en genereu obres derivades, només podeu distribuir l'obra generada amb una llicència idèntica a aquesta.

Activistes iraquianes i sirianes es reuneixen a Istanbul per proposar estratègies de pau

María Romano Serrano

Al gener de 2015, la Lliga Internacional de Dones per la Pau i la Llibertat (WILPF) i l'organització Madre van organitzar una trobada de dones activistes de Síria i Iraq per compartir les seves realitats i trobar conjuntament estratègies per defensar els drets de les dones en situacions de conflicte. La conferència va ser una oportunitat per aglutinar l'experiència de dones que treballen a zones de conflicte, incloent les controlades per l'anomenat Estat Islàmic d'Iraq i el Llevant (ISIL).

Durant tres dies, les participants van debatre i reflexionar sobre les causes que estan a l'arrel de la violència que s'exerceix de forma específica contra les dones i van identificar els patrons de les formes de violència perpetrada per les forces del govern, les milícies i ISIL. En aquest procés, les participants van compartir les alternatives existents i van plantejar com les organitzacions poden treballar per augmentar la seva seguretat, enfortir les xarxes existents i ampliar la seva capacitat per fer front a totes les formes de violència de gènere.

Les activistes també van identificar les actuals mancances que hi ha per donar resposta a les amenaces a què han de fer front als conflictes oberts als seus països, i van definir recomanacions per abordar la creixent violència sexual i de gènere a l'Iraq i Síria. Entre altres propostes, van subratllar

la necessitat d'incrementar el suport mèdic i psicològic a les dones supervivents de la violència, i van denunciar el fet que el tancament d'hospitals i centres de salut ha deixat a poblacions senceres sense accés a l'atenció sanitària, amb un impacte especialment negatiu per a les dones.

També, van assenyalar la importància de potenciar la participació de les organitzacions de base locals dels seus països als projectes i mecanismes internacionals relacionats amb la protecció dels drets humans, i la necessitat de pressionar els governs per modificar els sistemes legals discriminatoris actuals i millorar així la protecció de les dones davant els crims d'honor, l'assetjament sexual i l'estigmatització social.

D'altra banda, es va identificar la conveniència de potenciar la

formació entre les membres de les organitzacions pel que fa al desenvolupament de campanyes de sensibilització, la prestació d'atenció psicològica o sanitària a les víctimes i la documentació dels casos de violència. Finalment, la llista de recomanacions va concloure amb la importància de prestar més atenció i destinar recursos a la millora dels continguts dels mitjans de comunicació, que habitualment són profundament sexistes i violents.

La Lliga Internacional de Dones per la Pau i la Llibertat (WILPF) publicarà els resultats de la trobada a Istanbul en una sèrie de documents i transmetrà les recomanacions definides per les participants al Comitè d'ONG sobre la Condició de la Dona que es reunirà al mes de març i al Consell de Drets Humans de les Nacions Unides.

WOMEN'S INTERNATIONAL LEAGUE FOR
PEACE & FREEDOM

Josep Maria Yago i Suau i la ciutat de Tarragona

Marc Suanes
Historiador

Va néixer l'1 de novembre de l'any 1956 a Tarragona i va morir el 13 d'agost del 2012 a la mateixa ciutat, a l'edat de 55 anys.

La seva vinculació amb Tarragona és indubtable a tots els nivells: laboral, polític, social, cultural... i fou promotor de multitud d'iniciatives. Ha estat, sense dubte, un referent a la ciutat, pel seu compromís, coherència i dignitat. Ell mateix deia: "valors com la solidaritat, els drets humans, l'amistat, la justícia, l'afany de transformació social, la coherència... han estat força importants".

En l'àmbit laboral, va treballar al sector de la banca i més tard, com a Diplomant en Treball Social, Tècnic del Servei Municipal d'Ocupació (SMO).

La Transició fou un esclat d'activitat política i en Josep Maria, com a persona implicada per aconseguir les llibertats, va patir la repressió del post-franquisme i el dur silenci de la presó de Tarragona. Al nadal de 1976 va ser detingut per ser membre del PSUC, però la solidaritat de la ciutadania va possibilitar la seva excarceració.

Va ser la seva participació en diversos moviments socials de la ciutat on destacà per la seva lluita incansable a favor de la pau, l'antimilitarisme, contra les guerres i pels Drets Humans.

Del desembre del 1981 al juny de 1982 va participar dels Silencis per la Pau, on cada diumenge a les 12h, seguint sempre la idea de la no-violència, diverses persones es concentraven a la Rambla "Per la Pau... No a l'OTAN". El Governador Civil del moment no donava permís, i per aquest motiu fou detingut dues vegades al gener de 1982.

A inicis dels anys 90 es fa membre d'Amnistia Internacional. L'estiu de 1993 en Josep Maria també va participar en la creació de SOS Racisme a Tarragona, després d'alguns episodis de racisme i problemes amb el fenomen de la immigració.

Amb l'esclat de la Guerra dels Balcans, és impulsor de Música per la Pau, que es desenvolupa entre l'agost de 1993 i l'octubre de 1995 a la Plaça del Rei. Es realitzaven concentracions on anaven a cantar i a tocar diversos grups, cantautors, escoles de música, corals, etc. També realitzà, amb altra gent, un programa de ràdio a Tarragona Ràdio que començava amb l'Adàgio de Tomas Albinoni. Es van fer molts actes al carrer i destaca la Mostra de Mail Art: es va aconseguir que 600 artistes enviessin unes 1.700 obres i es van exposar a l'Antic Ajuntament el febrer de 1994. Un altre acte important va ser aconseguir portar l'ambaixador de Bòsnia-Hercegovina a Madrid, el Sr. Mohammed Nezirovic, per a que realitzés el Pregó de les Festes de Santa Tecla.

L'any 1998 col·laborava amb la creació de la Coordinadora Tarragona Patrimoni de la Pau, de la qual en fou membre destacat fins a la seva mort, arran de l'arribada del porta-avions nord-americà JFK de la VI Flota nord-americana. En Josep Maria sempre defensà el "No al vaixells de guerra al port de Tarragona". També era editor de la revista Paraules per la Pau, que encara avui surt a la llum cada primer diumenge de mes a la ciutat.

Com a persona que s'estimava la ciutat, el seu paisatge i les seves persones, va participar en diversos col·lectius que defensaven una Tarragona més neta, més justa i més cohesionada socialment: la Plataforma Salvem la Platja Llarga, el Casal Popular Sageta de Foc, la Plataforma per l'Habitatge Digne, en el moviment veïnal, la CGT, el CSOA La Colomera, l'Ateneu Llibertari Josep Alomà, etc.

En Josep Maria al llarg de la seva vida tingué fortes inquietuds culturals, des dels 13 anys que fou membre fundador de l'Esbart de Santa Tecla, fins a ser membre del grup de Teatre Tecla Smith.

Origen del nom del carrer de la "Paz del Protectorado"

Lluís Balart Buigues
Historiador

L'any 1923 es proclamà la dictadura del general Primo de Rivera. Un dels problemes que volia resoldre era el conflicte al Protectorat espanyol a Marroc. Un dirigent berèber, Abd-el-Krim, havia proclamat la República del Rif i els seus partidaris combatien per fer-la efectiva. El dictador espanyol era partidari d'una progressiva retirada unilateral de tropes, cosa que no agradava als militars africanistes. El 1924 es van retirar tropes de Yebala i Xauen a fi de concentrar les forces en un front menys extens, però l'ofensiva dels rifenys va causar més baixes que al desastre d'Annual, ocultades a la península per la censura de premsa.

Aquest èxit va induir entre les tropes berèbers una sobrevaloració de la seva capacitat ofensiva, van atacar també als francesos, la reacció dels quals va ser establir un acord amb els espanyols per acabar amb la insurrecció rifenya.

Com a resultat d'aquesta aliança es van realitzar unes operacions militars combinades; per part espanyola es van desembarcar a Alhucemas, l'any 1925, un fort contingent de tropes. El resultat fou la derrota de la República del Rif. El seu líder va demanar negociacions i finalment es va lliurar a les tropes franceses, per evitar caure a les mans dels militars espanyols. L'any 1927 s'havia pacificat el Rif.

Primo de Rivera ho va aprofitar amb finalitat propagandística, va explicar els diners que s'estalviaven per la repatriació de tropes i, naturalment, el retorn dels soldats de lleva era una bona notícia.

El dia 12 d'octubre de 1927 el govern decidí celebrar-ho a Sa-

ragossa, amb assistència de Primo de Rivera i l'Alt Comissari del Protectorat, el general Sanjurjo. Es va declarar el dia 12 d'octubre, festa de la Virgen del Pilar, Fiesta de la Raza y la Paz de África.

Segons la circular núm. 251, publicada al Boletín Oficial de 27 de setembre, tots els ajuntaments espanyols estaven obligats a:

1. Posar banderes als edificis públics, penjolls i il·luminacions.
2. Les esglésies havien de celebrar un Te Deum, i un ofici de difunts en record del morts en acció de guerra. Els ajuntaments estaven obligats a assistir als actes religiosos.
3. Els ajuntaments havien de fer una sessió plenària solemne per adherir-se a les celebracions i donar el nom de «General Sanjurjo», «La Paz del Protectorado» o el nom d'un soldat del poble distingit pel seu heroisme a un carrer de la localitat.
4. S'havien d'organitzar festes, gires, balls, músiques i altres celebracions a les quals havien de convidar els supervivents de les campanyes des de 1909.

A Tarragona, l'ajuntament, presidit per Andrés Segura, va organitzar un vi d'honor el dia 12 d'octubre a les 7 de la tarda, al qual va invitar als llicenciats de la campanya d'Àfrica, i van acordar posar el nom de Paz del Protectorado al carrer que l'ostenta en l'actualitat. No es pot dir que l'alcalde Segura seguís amb gaire entusiasme les ordres governatives.

A tall de conclusió

El nom del carrer té l'origen en una disposició d'un govern dictatorial. Respon a un plantejament colonialista i celebra la destrucció de la República del Rif, una reclamació de la població amazig del nord d'Àfrica que no s'identifica amb el regne del Marroc.

Si bé des del punt de vista històric és un testimoni d'uns fets lamentables, però que es van produir, des del punt de vista polític no sembla gaire adient mantenir aquest nom en el nomenclàtor de carrers de la ciutat de Tarragona.

Informe sobre el carrer Pau del Protectorat

Jordi Piqué
Historiador

En el llibre Tarragonomàstic. Carrers de Tarragona, de Didac Bertran, es diu que el carrer Pau del Protectorat és un "carrer format en un extrem per un tram d'escales, per tal de salvar el fortíssim desnivell produït per les parets de l'antiga pedrera", no té història. El nom deriva de la pacificació del Marroc l' any 1926 per part del general Miguel Primo de Rivera.

L'any 1912 s'estableix el Protectorat Espanyol del Marroc amb capital a Tetuán; correspon a la franja nord del Marroc cedida per part de l'administració colonial francesa.

Tanmateix, l'exèrcit espanyol aviat va xocar amb diversos focus de resistència. L'esforç militar espanyol comportarà concentrar prop de 250.000 soldats i destinar la meitat del pressupost militar, més de 580 milions de pessetes.

La incompetència de la oficialitat espanyola, encapçalada pel general Fernández Silvestre, acabarà en el conegut com a desastre d'Annual, amb la

pèrdua de prop de 13.000 soldats espanyols i la independència de fet de la República del Rif.

El 8 de setembre de 1925 tindrà lloc la reacció de l'exèrcit espanyol que comptarà amb la col·laboració i suport d'un contingent francès. El desembarcament d'Alhucemas comportarà la derrota definitiva de les tribus del Rif comandades per Abd el-Krim.

Aquesta operació militar té lloc durant la dictadura del general Miguel Primo de Rivera i tindrà participació altres generals de la història del colpisme militar, com José Sanjurjo i Francisco Franco.

En aquesta guerra també va ser la primera vegada en la qual es va utilitzar gas mostassa contra la població civil i les forces de la República del Rif.

Va ser una guerra totalment impopular i mal vista, si és que n'hi ha alguna; només es mobilitzaven els que no tenien mitjans econòmics per lliurar-se.

Primo de Rivera impone la Dictadura

► El general argumenta la necessitat de regenerar España

Per tot plegat, el terme "Pau", en aquest cas és sinònim d'imposició sobre el vençut, domini colonial i hegemonia i victòria militar absoluta sobre la població del Rif. No implica cap pacte, negociació ni acord.

En l'àmbit local, no té cap relació amb la història de la ciutat. Només fa referència a una conquesta militar realitzada durant una dictadura militar, la de Primo de Rivera, amb participació del dictador Francisco Franco.

A la paret, escrit amb guix, diu:

Pau Gomis

Paisatge després d'una càrrega

Carrega la policia, i els manifestants dibuixen La Rambla com els nervis d'un ventall, que s'entesta a fer aire en mig de l'huracà. Carrega la policia i ja sabem que no tornarem tots, mentre una estesa de sabates resta damunt el terra enrajolat de la coca central del passeig. Encara em pregunto avui, per què es perden tantes sabates en una càrrega policial?

La policia ha carregat, dos entren en una escala, abans havia entrat un manifestant. N'entren tres i en surten dos, no hi ha res clar. Encara em pregunto avui per què no s'ha aclarit?

On posem els morts? Com molesten els morts a les taules de negociacions, no són compatibles amb la democràcia, ni amb les converses de pau ("parlen de pau en les converses de pau, mentre en secret es preparen per a la guerra"). Si poguessin els amagarien, negarien la seva existència. Però els morts són obstinats i sempre lluiten per sortir, no es poden dissimular, no es pot dir que va ser un accident, no serveix dir que va ser sense voler... i "els seus matadors encara fent més sang van correigent".

I quan hi ha una mort amb oblit, encara és més greu, perquè hi ha una sinergia de complicitats i, per tant, de culpabilitats. De les persones bones que miren cap a un altre cantó, i diuen que això no va amb elles, que és cosa de comunistes, trotskistes o qualsevol altre "isme" terrible. Del que diu que ell sols rebia ordres, que és un manat. Del militant conscienciat que diu que el mort ni tant sols estava afiliat al sindicat, que era un lumpen. Del polític que demora el reconeixement i la justa reparació que correspon per llei. Dels historiadors que ometen el seu nom als llibres d'història. Dels tarragonins de tota la vida, que no saben ni el seu nom, ni els fets, curiosament grans defensors de la tradició carrinclona però no de la memòria.

La veritat amagada, les mitges veritats o la mentida directament, han circulat com a versions oficials fins fa poc, fruit d'una conxorxa dels estaments de poder, des dels policies que el van fer caure i van dir que va caure tot sol, als qui van intimidar testimonis, passant pels que van fer desaparèixer proves o no van facilitar l'autòpsia, o els polítics democràtics que van donar per bona la versió oficial.

Per això escric, per això estem aquí, per a no oblidar, perquè puguem dir el que recordem, que és molt diferent del que ens van dir. Recordar, honorar, reparar. Coses senzilles a altres països, indiscutibles, inapel·lables... però no pas aquí. Si

hagués estat un prohom, un pròcer de la pàtria, un capellà, escriptor o dansaire, polític o militar, fill il·lustre d'alguna il·lustre família, metge o diputat, empresari o diplomàtic... hagués estat molt diferent, tot hagués anat d'una altra manera i avui el recordaríem tots, tocarien himnes i cantaríem plegats, fins i tot els botiguers es sentirien orgullosos de ser conciudadans i els polítics es disputarien l'espai per sortir davant la foto del monument, tot somrient. Però el mort era un obrer, treballador de Duro Felguera, que l'únic que va fer va ser sortir al carrer per mostrar la seva indignació davant dels assassinats ocorreguts a Vitòria el 3 de març de 1976, on varen morir 5 obrers com ell, i com ells, també va perdre la vida. Per això a Vitòria no l'obliden i l'inclouen en aquest monument que veieu a la foto, encara que aquí sembla que no el vulguin recordar.

El seu nom: JUAN GABRIEL RODRIGO KNAFO, mort el 6 de març de 1976.

Why?

Toni Álvarez

És molt possible que ja tingui algun altre article que porti aquest nom. Tan possible com repetitiu, com les guerres (de tot tipus i ordre) que assolen aquest bonic planeta que l'espècie humana s'ha entossudida a destrossar fent us de la intel·ligència mal aplicada.

Penso i escric avui en els morts i destrossats d'Ucraïna, tot recordant dos il·lustres soldats del segle XX: el cabo d'infanteria Louis Barthas i el valerós soldat Schwejk. Sabem del cert que en Barthas va viure i existir, del txec Schwejk podríem dir que va viure en molts soldats alhora i l'escriptor Hasek els va posar en una figura. Sí, Cuadernos de Guerra i Les aventures del valerós soldat Schwejk formen part de la literatura universal que ens explica què passa a una guerra, explicat pels que han viscut l'exèrcit i la guerra des de dins.

"Que me quitaran los galones por mi falta de mentalidad militar, por mis opiniones socialista y antimilitaristas, estaba

bien y era como un manto de gloria para mí, algo comparable a la Cruz de Honor para otros: una prueba de fidelidad a mis principios en un momento en el que tantos otros renegaban de ello", diu el francès cabo Barthas quan el degraden. Lluny de les conviccions biogràfiques de Louis Barthas, el soldat Schwejk retrata des de l'absurd l'horror i la veritat de la guerra amb la convicció d'un boig que té raó.

Penso en ells quan llegeixo que el govern d'Ucraïna vol reclutar als nens que van venir a Espanya després de l'accident de Txernòbil. Adolescents de 17 i 18 anys que passen llargues temporades amb famílies d'acollida espanyoles i que ara són reclamats per anar a fer la mili i entrar a la guerra. "Sé que soy incapaz de quitar la vida a una persona. Me da igual que sea prorruso o no lo sea." Diu un d'ells, amb el mateix pensament de la majoria, com evitar l'enrolament: "quiero seguir siendo un chico normal".

Penso també en els que no han pogut evitar-ho, que s'han trobat al "teatre d'operacions" com els hi agrada dir als entesos, amb el nul marge de poder decidir, penso en les seves mares, filles i companyes. Embolicats en banderes i pintats amb els seus colors alguns es creuran la història, la majoria des de la seva cadira de comandament i un còmode despatx. La majoria, la gran majoria, haurà de patir les misèries que els senyors de la guerra generin des de la seva moqueta. Una il·lògica aplastant, siguin al bàndol que siguin, anomenada al llarg dels segles, cridada en totes les guerres, escrita a infinitats de llibres... tant és. I és que, com deia Jose Antonio Perez al seu Manual práctico de la desobediencia civil: "Anidada en el hipotálamo como reliquia de un pasado reptiliano que se pierde en la noche de la evolución, la violencia preside la acción de los cerebros menos evolucionados".

I és aquí on déu morir la intel·ligència, deixant-nos manar en mans de bàrbars.